

Inglise Kiriku Rochesteri piiskopkonna ja Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku

HEA TAHTA AVALDUS

Inglise Kirik ja Eesti Evangeelne Luterlik Kirik on kirikud, mis on saanud alguse Euroopas toimunud kristlikust reformatsioonist ning on riigi- või rahvakirikud.

Inglise Kiriku partnerlussuhete hoidjaks Eesti Evangeelse Luterliku Kirikuga on Rochesteri piiskopkond. Rochesteri piiskopkond rajati 604. aastal toonase misjonitöö käigus. Esimese piiskopi Justuse pühitses ametisse esimene Canterbury peapiiskop Augustinus. Ühe vanema piiskopkonnana on see juba kaua aega olnud osa Inglise pühast, katoelsest ja apostellikust kirikust. Rochesteri katedraal kuulus algselt benediklastele ning seda traditsiooni hoitakse au sees ka tänapäeval. Katedraali tänapäevane kuju pärineb suures osas 11. sajandist.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku juured on nii lääne katoliiklikus kui ka Saksa ja Põhjamaade luterlikus traditsioonis. Teadaolevalt seati 1165. aastal ametisse esimene Eesti piiskop Fulco. Eesti ristiusustamise käigus 13. sajandil viis siinset misjonitööd läbi Mõõgavendade ordu ning seejärel Saksa ja selle kohaliku haruna Liivi ordu. Taani valitsuse ajal 13.–14. sajandil kuulus Tallinna piiskopkond Lundi peapiiskopkonna alluvusse, mis asus küll Rootsis, ent oli osa Taani kuningriigist. 1520. aastatel jõudis Saksa aladelt Liivimaale ja Eestisse luterlik usupuhanne. 16.–17. sajandil kuulusid Eesti alad Rootsi võimu alla ning seejärel Vene impeeriumi koosseisu. 1917. aastal, mil impeerium lagunes, sai siinsest kirikust iseseisev Eesti Evangeelne Luterlik Kirik. See reorganiseeriti episkopaal-sinodaalse struktuuriga vabaks rahvakirikuks. Kiriku esimese piiskopi Jakob Kuke pühitses 1921. aastal ametisse Rootsi Kiriku peapiiskop Nathan Söderblom.

Canterbury peapiiskopi Cosmo Gordon Langi kutsel toimus aastatel 1936–1938 oikumeeniline dialoog Inglise Kiriku, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja Läti Evangeelse Luterliku Kiriku vahel. 1938. aastal kirjutasid kolm osapoolt Tallinnas alla kokkuleppele, millega jõuti armulaua- ja kantslioaduseni. Allkirjastamise järel kõik kolm kirikut kinnitasid kokkuleppe, ent Teise maailmasõja puhkemise tõttu lükkus kokkuleppe lõplik vastuvõtmine anglikaani kiriku Lambethi konverentsil 1948. aastasse. Siis ei olnud elava ja täieliku osaduse teostamine enam võimalik, sest Nõukogude Liit oli 1940. aastal okupeerinud iseseisva Eesti Vabariigi. Küll aga võttis Inglise Kirik vastu ja aitas Eestist Suurbritanniasse põgenenud Eesti pagulasi. Eesti kinnitas oma iseseisvust Nõukogude Liidu lagunemise käigus 1991. aastal.

Porvoo ühisavalduse kinnitamise ja Porvoo deklaratsiooni allkirjastamisega 1990. aastatel astusid neli Ühendatud Kuningriigi ja Iirimaa anglikaani kirikut (Inglismaa Kirik, Iirimaa Kirik, Kirik Walesis ja Šoti Episkopaalne Kirik) täielikku osadusse Põhja- ja Baltimaade luterlike kirikutega (Norra Kirik, Rootsi Kirik, Soome Evangeelne Luterlik Kirik, Islandi Evangeelne Luterlik Kirik, Eesti Evangeelne Luterlik Kirik ja Leedu Evangeelne Luterlik Kirik).

Porvoo osaduskonna loomise järel sõlmisid Inglise Kiriku Rochesteri piiskopkond ja Eesti Evangeelne Luterlik Kirik sidemed, eesmärgiga järgida üheskoos Kristust ning süvendada omavahelist sõprust.

Me usume, et Jumal on rajanud selle osaduse ja kutsub meid seda väljendama lepingu kaudu oma Poja, Jeesuse Kristuse nimel ja Püha Vaimu väes. Seepärast me:

- püüame üksteist toetada ja julgustada Jumalariigi töös;
- tahame õppida tundma üksteise ajalugu, traditsioone ja meie partnerlust;
- püüame jagada meie vaimseid ja materiaalseid ressursse; ning
- loome tugevaid ja püsivaid sõprussidemeid.

Nende eesmärkide saavutamiseks võime toimida järgnevalt:

- pidada Rochesteri piiskopkonnas ja Eesti Evangeelses Luterlikus Kirikus Porvoo ühisavalduse ja deklaratsiooniga seotud tähtpäevade puhul piduliku jumalateenistuse koos asjakohase dokumendi allkirjastamisega;

- ühiselt nõu pidades korraldada Rochesteri piiskopkonna ja Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku vahel aastas vähemalt ühe vastastikuse külaskäigu;
- toetada ja taotleda partnerluse tähistamist igal aastal jumalateenistusega, kus kasutatakse mõlema traditsiooni liturgilisi materjale (nagu näiteks Rochesteri iga-aastane piiskopkonna partnersuhete jumalateenistus);
- tähistada meie lepingut, ühtsust ja osadust vastastikku vaimulike ordineerimisel osalemisega, näiteks kutsudes piiskoppe osa võtma või paludes neil saata tervituse, mis jumalateenistusel sobival hetkel ette loetakse; võib kasutada ka üksteise liturgilisi elemente;
- lähetada vastastikku esindajaid vaimulike ja ilmikute konverentsidele, kus see on kohane;
- olla avatud võimalusele julgustada ja toetada koostööd teoloogiaõpingute ja vaimulike väljaõppe ning kogudusetöö praktika ja kogemuste omandamise vallas;
- jagada kogemusi rahvusriikide kirikutena, kes annavad tunnistust riigi ja ühiskonna elus ning samuti kultuurielus;
- julgustada ja toetada kogudustevahelisi suhteid ning erinevate huvigruppide omavahelist suhtlust piiskopkonna ja kogukonna tasandil; ning
- edendada partnerlussuhteid nähtavate, hästi toimivate vahendite abil nagu kiriku, piiskopkonna ja koguduste kodulehed.

Nelijärve, 19. jaanuar 2016

James Langstaff
Inglise Kiriku Rochesteri piiskopkonna
piiskop

Urmas Viilma
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku
peapiiskop